

373.2:37.015.311(082)

Ф 79

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Кривий Ріг

11–12 жовтня 2012 року

батьками будуть результативними за таких умов: компетентність психолога (педагога); готовність батьків до співпраці та установка на саморозвиток.

Враховуючи актуальність висвітленої проблеми, необхідним вважаємо розробку програми корекційної роботи з батьками, яка спрямована на розвиток комунікації батьків і дітей, що дозволить першим адекватно оцінювати актуальний розвиток своєї дитини та створювати всі умови для реалізації зони її найближчого розвитку.

Література

1. Немов Р.С. Психологія: учеб. для студентів высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. Кн. 2. Психологія образования / Немов Р.С. – 3-е изд. – М.: ВЛАДОС, 1998. – 608 с.
2. Проскура О.В. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками: навч. посіб. для студентів педагогічних факультетів / Проскура О.В. – К.: Освіта, 1998. – 199с.

Кужільна Л. В.

ЧИТАТИ ГРАЮЧИСЬ: ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ М. ЗАЙЦЕВА ЯК ІННОВАЦІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

Ознайомившись з оригінальною методикою Зайцева М.О. і вважаючи її ефективною й економічною, МОНмолодьспорту пропонує її широке впровадження в навчальних закладах України. При цьому повідомляємо (з листа заступника міністра В.П.Гондюла), що зазначена методика гарантує:

- 1) Швидке навчання читання дітей: 5-6 років - через 1 місяць; 3-4 років - 3 місяці; 2-3 років - 6 місяців.
- 2) Майже 100% грамотність при написанні.
- 3) Швидке вивчення програми з математики.
- 4) Високу якість знань цих предметів.
- 5) Збереження здоров'я дітей (розв'язання проблем сколіозу, короткозорості).
- 6) Вивільнення часу на вивчення інших цікавих предметів: риторика, дитяча література, українознавство тощо [1, с. 4].

Запорукою роботи за методом М.Зайцева є розуміння і дотримання методичних принципів, які складають природну основу взаємодії дорослого і дитини [2]:

- навчання на кубиках Зайцева – це метод чарівних перетворень. Дітям має бути постійно цікаво. Вони весь час граються, рухаються, не підозрюючи, що їх навчають. Тому не вживається ніяка термінологія: голосний, приголосний тощо;
- щоб подобалося дітям, матеріал має подобатися дорослому, який вкладає в нього творчість, свою душу;
- кожна дитина має бути впевнена, що її люблять, живуть таким життям, як і вона;
- обов'язково використовуються різні види пам'яті: кінестетична, тактильна, зорова, слухова;
- навчання читання відбувається через своєрідний процес письма на кубиках і таблицях, а потім їх читання. Звукові символи, тобто те, що чуємо, осмислено перетворюється на те, що бачимо [1, с. 21].

Кубики М.Зайцева – це систематизоване розміщення на кубиках усіх можливих в українській мові складів (російською – «склад», на відміну від «слог»). Склад за М.Зайцевим, як одиниця слова може складатися з однієї, двох, трьох, чотирьох і більше букв і тому має велику кількість моделей: я, е, і, а – 1 буква, 1 склад; ти, ви – 2 букви, 1 склад; вас, три – 3 букви, 2 склади; сало, сніг, віск – 4 букви, 3 склади; скарб, Омськ – 5 букв, 4 склади; молоко, шість – 6 букв, 3 склади. Метод Зайцева уникає подвійного переходу склад-звук-склад, а тому читати легше.

Кубики відрізняються один від одного за величиною і кольором. На великих кубиках – букви, що позначають тверді звуки, на маленьких – м'які. За кольором кубики поділяються на «золоті» (великі А, Е, И, О. У та маленькі – Я, Є, І, Ю), «залізно-золоті» (зафарбовані в колір заліза – дзвінкі приголосні), «дерев'яно-золоті» (зафарбовані в колір дерева) – глухі, білі (означає велику літеру), кубики з розділовими знаками.

Посібник містить розгортки кубиків, які треба склеїти і заповнити: коричнево-жовті («дерев'яно-золоті» за термінологією Зайцева) – з глухими складами, у них кладемо жолуді, горох, шкаралупу від горіхів, палички тощо. Вони стукають або шурхотять; сіро-жовті («залізно-золоті») – із дзвінкими складами, їх заповнюємо залізничкою, монетками: вони дзвенять. «Золоті» кубики з буквами, що позначають голосні звуки, – тільки монетками. Порожніми залишаємо кубики з розділовими знаками, білі (для відокремлення слів у реченні).

Деякі батьки і педагоги кажуть, що дитина починає читати вже під час склеювання і наповнення кубиків.

На відміну від російських кубиків, тут немає подвійних кубиків (Ж-ЖЬ-ЖА-ЖЕ-ЖИ-ЖУ-ЖО), кубика Ъ, зате є маленькі кубики – призми, бо в українській мові менше м'яких складів. Таблиці також відрізняються від російського варіанта. Тут багато порожніх клітинок, які під час

приспівування таблиці варто відзначати (плесканням у долоні, тупотінням ніжками). Таблиці Зайцева – це систематизація складів. На таблиці 1, систематизованій за приголосними, наочно видно, у яких приголосних є пари (дзвінки – глухі), у яких немає. Таблиця 2 систематизує склади за голосними.

Кубики розрізняються за 34-ма ознаками: 22 букви, 2 види кубиків з голосними («золоті»), великі-маленькі; «залізно-золоті»-«дерев'яно-золоті»; «залізний» кубик Й; кубики і призми; кубик – розділовий знак; білий кубик, кубик-наголос. Показувати їх слід усі одразу, а не по одному-два за заняття. Постійна наявність таблиць у груповій кімнаті або класі дає ефект «опорних сигналів» С.Лисенкової, В.Шаталова. Педагог, окрім систематичної планової роботи, має змогу працювати зі слабшими дітьми «мимохідь». Ні в кого не викликає напруження або незадоволення приспівування пісеньки «про А».

Використання вокалізації, ритмізації теж дає неабиякий ефект. По-перше, під час приспівування все краще запам'ятовується на слух. Діти і після занять співають БА-ПА-ВА-ФА-ГА-ХА-ГА і т.д. По-друге, дитина дивиться на склади і запам'ятовує їх візуально. По-третє, включається рухова пам'ять, м'язова, кінестетична. Вивчаючи склади, рухаємося по таблиці за указкою праворуч, ліворуч, вгору, вниз, беремо більші чи менші кубики.

Метод «кубиків, що звучать», найефективніше задіявання всіх органів чуття, усіх видів пам'яті: зорової, слухової, тактильної, кінестетичної, образної. Під час роботи з кубиками і таблицями розвивається просторове мислення, процеси зорового і слухового аналізу і синтезу. Ритми, синхронізуючи нервово-психічні процеси, ніби «розхитують» мозок і сприяють своєрідному функціональному резонансу, полегшують сприйняття і діяльність.

Навчання на кубиках Зайцева проводиться в три етапи:

- I (молодший вік) – ознайомлення з таблицями і кубиками. Вивчення і читання складів;
- II (середній вік) – читання окремих текстів, ігри-тексти з кубиками;
- III (старший вік) – читання речень, текстів, ігри-тексти з кубиками.

У кінці першого етапу діти:

- виявляють стійкий інтерес до читання під час використання кубиків і таблиць;
- упізнають «свій кубик і будиночок» на таблиці складів;
- розрізняють кубики за звучанням («золотий», «залізно-золотий» і т.д.);
- складають слова з кубиків і на таблицях за бажанням дітей з допомогою вихователя;
- охоче вступають у розмову з приводу зробленого.

У кінці другого етапу діти:

- проявляють стійкий інтерес до читання на кубиках і таблицях;
- самостійно розкладають кубики за звучанням;
- викладають та читають слова за вказівкою вихователя;
- охоче розповідають про зроблене.

У кінці третього етапу діти:

- мають потребу звертатися до викладання з кубиків та читання на таблицях у разі потреби;
- переходять до читання за книжкою, дотримуються послідовного плавного читання, усвідомлюють прочитане;
- обирають художній твір для самостійного слухання та читання;
- уміють розповісти про все що зробили.

Метод М. Зайцева передбачає навчання читання через письмо. Отже, спочатку треба вчити «писати» указкою на таблицях і кубиках. Щоб більше діти писатимуть то швидше навчатися читати [3].

Література

1. Булдович М. Читати граючись. Кубики Зайцева. З досвіду роботи дитячого садка «Гармонія» / М. Булдович. – К.: Шкільний світ, 2009 – 128с. – (Бібліотечка «Шкільного світу»).
2. Зайцев Н. А. Письмо. Чтение. Счет / Н.А.Зайцев. – СПб.: Издательство «Лань», 1998. – 224 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/themes/7/323>.

Жуковська О. П.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИЙМЕННО-ВІДМІННИКОВИХ КОНСТРУКЦІЙ У ДІТЕЙ 4-5 РОКІВ З МОВЛЕННСВОЮ ПАТОЛОГІЄЮ

Вивчення того, як вживаються прийменники у дитячому мовленні, має велике значення для виявлення істотних моментів зв'язку між процесом засвоєння дитиною мови і розвитком її пізнавальної діяльності (розвитком її мислення, збагачення запасу уявлень про навколишній світ).

Проблемі становлення мовної здібності, зокрема її граматичного компонента в дітей, які страждають на загальне недорозвинення мовлення (ЗНМ), присвячена велика кількість педагогічних досліджень (Н.С.Жукової, В.А.Ковшикова, Р.І.Лалаєвої, Н.В.Серебрякової, Л.Ф.Спірової, Є.Ф.Соботович Т.Б.Філічевої, С.М.Шаховської та ін.). Автори цих праць